

Bronnen voor de geschiedenis van de Westbroekse boerenopstand van 1588

Staten van Utrecht aan de stadhouder [prins Maurits] en de Staten van Holland.
Samenzwering van de boeren van Westbroek met die van het Gooi,

Hooch ende welgebooren Heere, edele, frome, hooch geleerde, wyse , seer
voorsiennige vrienden, gunstige goede naebuyren.

Vuyt het schryvens van myn heere die Stadthouder, de Grave van Nyeunaer
[Neuenahr], etc., sullen uwe Ex[ellen]cie ende Ed[ele verstaen tgheene syn Ge[nade]
wedervaren es [heeft meegemaakt] jnde Westbroeck van de boeren van de Loosdrecht
ende Hilversum , boven d'interdictie [het verbod] hem luyden twee daghen dair te
voiren , alse opden iijen deser maent van u E[dele] wegghen gedaen, by den baillieu
van Goylandt,

Van dat sy [de boeren van Loosdrecht en Hilversum] hen mette Stichtsche boeren nyet
bemoyen en souden, noch dselve assisteren, off daer mede eenige correspondentie
houden.

Ende soo dit all geschiet vuyt crachte van seeckere accort off verbont tusschen
hemluyden ende eenige dorpen vant Sticht in Decembri verleden opgericht, uuyt het
welcke sy, soo het schynt, mogelick verstaen dese ende dier gelycke dingen te mogen
doen, sonder daer aen te verbeuren [straffeloos te blijven],

Soo hebben wy noodich gevonden u Exc[ellen]cie ende E[dele] van tselve verbont copie
over te seynden, ende daer benefens vande confessie [bekentenis] van een vande
jngesetenen vande Loosdrecht, wesende op gisteren mede onder die boeren jnde
Westbroeck gevangen, mitsgaders van die namen vande hoofden ende rotmeesters
[bendevoorden] vande selve twee dorpen;

Ten eynde uwe Excellentie ende E[dele] believe op de autheurs [daders, aanstichters]
vande selve alsulcken regard te nemen ende sulcke ordre te stellen[aandacht te
schenken en actie te ondernemen] , als in soedanige wichtige saecke vereysschende es
, ende [op]dat d[e] selve sullen believe die voorsiennige te doen [de geëigende
maatregelen te nemen]

Naedemael zy die vande Westbroeck zedert d[e] voors[chreven] jnterdictie jn
vilipendie van bevelen u Exc[ellen]cie en u E [uw verbod aan hun laars gelapt hebben
en zij], met geweld van wapenen [de opstandelingen] vuyt Goylant te hulpe gecomen
zyn),

Dat sy van hun obedientie doen verclaren [dat de dorpelingen van Loosdrecht en
Hilversum] zich zullen onderwerpen] , ende daerbenefens hun wapenen affleggen ,
ende vant voors. verbont [met de Westbroekers] renuncieren [afzien], jn vougen syn
Ge[nade, de stadhouder], ende wy van meyninge syn [van plan zijn] die vande

Westbroeck ende Achthienhouen te doen doen [aan te pakken], opdat sy nyet meer hun wapenen tegens hun overicheyt en misbruicken , gelyck alhier geschiet es ende ons des alsoo tot u Exc[ellen]ie ende Edele geheelick vertrouwende, bidden Godt , etc. Hooch ende welgebooren Heere, edele , frome, hoochge leerde , wyse , seer voorsiennige vrienden ende gunstige goede naebuyren , nae onse eerbiedenis jn der seluer goede gratie, te willen conserveren lang welvarende jn voorspo[e]dige regieringe. Geschreven Utrecht den vj-en July 1588. Stylo veteri [Oude Stijl [O.S.], Nieuwe Stijl [N.S.]: 16 juli 1588] . U[wer] Exc[ellent]ie[s] ende E[dele] dienstwillige vrienden ende bontgenooten , die Staten vanden lande van Utrecht.

Al eerder, op 26 juni (O.S., 6 juni N.S.) hadden de Utrechts Staten zich tot die van Holland gewend om samen te werken tegen de opstandige dorpen:

Wy en twyffelen nyet off u[we] E[dele] zullen eersdeels verstaen hebben de wederspannicheyt van tmeerendeel van onse huysluyden , die eenigen tyt geleden tot verscheyden reysen tot Hilversum en andere plaetsen in Goylant zyn vergadert geweest, en aldaer , men verstaet , gecomplotteert hebben egheen schattinge off contributie te geven dan die gheene die zy by tyde van Keyser Kaerl gegeven hebben. Waerover ettelycke dorpen van t Sticht sich onthouden inde stad te comen , sich beschantzen en verstercken met wachten en correspondentie der boeren van Goylant, mette welcke zy zeker verbont gemaect hebben. Ende daermede nyet te vreden zynde , nu tot twee merctdagen den pas verhindert hebben, met beroovinge van schuytten en aenhoudinghe van eenige waeren die d'huysluyden hier ter merct meynden te brengen.

Bron: Stukken voor de geschiedenis van de jaren 1588 en 1589'. In: *Kronijk van het Historische Genootschap gevestigd te Utrecht*, jg. XVI, vierde serie, deel 1 (Utrecht 1860) , 138-157, m.n. 149-153.